

KASB STANDARTI 5-qism**XAVFSIZ RIVOJLANTIRUVCHI TA'LIM MUHITINI YARATISH VA TA'MINLASH****Mehnat harakatlari**

- 1. O'quvchilar erkin rivojlanishlari va o'zlarini namoyon eta olishlari uchun o'zaro hurmat muhitini yaratish**
 - *Sinfda har bir o'quvchi fikrini ochiq ifoda eta oladigan, bir-birini hurmat qiladigan muhit shakllantiriladi.*
- 2. Har bir o'quvchiga o'qish va sinf hayotida qatnashish uchun teng imkoniyatlar yaratish**
 - *Jinsi, millati, tili yoki ijtimoiy holatidan qat'i nazar, barcha o'quvchilarga bilim olish va sinf faoliyatlarida ishtirok etish imkoniyati beriladi.*
- 3. Nizoli vaziyatlarni yetarli darajada hal qilish**
 - O'quvchilar o'rtasida kelib chiqadigan nizolar **adolatli** va **xolisona** hal etilishi, muammolar muloqot orqali bartaraf etilishi ta'minlanadi.
- 4. O'quvchilarga xavfsizlik qoidalarini tushuntirish va unga rioya qilishga yordam berish**
 - *O'quvchilar xavfsizlik qoidalarini yaxshi tushunishlari va amalda qo'llay olishlari uchun tushuntirish ishlari olib boriladi.*
- 5. O'quvchilarni sinf(guruh) va maktab qoidalarini yaratish va ularga rioya etishga jalb qilish**
 - *Dars jarayonida tartib va intizomni saqlash uchun o'quvchilarni qoidalar ishlab chiqishda ishtirok ettirish muhim sanaladi.*
- 6. Turli xil tahdidlarning mohiyati va favqulodda vaziyatlardagi harakatlar ketma-ketligini tushuntirish**
 - *O'quvchilarga turli xavflar, ularning oldini olish va favqulodda holatda qanday harakat qilish kerakligi tushuntiriladi.*
- 7. Aniq ko'rsatmalar berish orqali sinf(guruh)dagi o'quvchilar faoliyatini boshqarish**
 - *Tushunarli va aniq yo'riqnoma berish orqali o'quvchilar faoliyatini samarali boshqarish ta'minlanadi.*
- 8. O'quvchilarning maxsus ta'limiy ehtiyojlari asosida individuallashtirilgan ish olib borish**
 - *Har bir o'quvchining ehtiyojlarini inobatga olgan holda individual yondashuv yo'lga qo'yiladi.*
- 9. O'quvchilarga zamonaviy ommaviy axborot vositalaridan xavfsiz foydalanish bo'yicha ko'rsatmalar berish**
 - *Internet va ijtimoiy tarmoqlardan to'g'ri foydalanish, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish kabi mavzularda tushuntirish ishlari olib boriladi.*

XAVFSIZ RIVOJLANTIRUVCHI TA'LIM MUHITINI YARATISH VA TA'MINLASH**Zarur ko'nikmalar**

1. **Mazmunli ta'lim muhitini** tashkil qilish va o'zgartirish
 - Do'stona munosabatlarni tashkil etish va munosabatlarni jobiy tomonga o'zgartirish
2. Turli madaniyatdagi bolalar va o'spirinlar bilan ishlashga imkon beradigan **madaniyatlararo kompetensiyalarga** ega bo'lish
 - O'qituvchi har xil madaniyat va urf-odatlarini hurmat qilish, turli millat vakillari bilan samarali ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishi lozim.
3. O'quvchilarga o'zlarining asoslangan va mas'uliyatli qarorlarini **qabul qilishlariga yordam berish**
 - O'quvchilarga mustaqil fikrlash, oqilona qaror qabul qilish va uning natijalari uchun javobgarlikni his qilish ko'nikmalari o'rgatiladi.
4. O'quvchilarda **fuqarolik** kompetensiyalari va **media savodxonligini** shakllantirish
 - O'quvchilar jamiyatning faol a'zosi bo'lish, axborotni tahlil qilish, soxta xabarlarni ajratish va media vositalaridan ongli foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lishlari kerak.
5. Favqulodda yoki xavfli vaziyatlarda malakali harakat qilish, kerak bo'lganda, **birinchi yordam ko'rsatish**
 - O'quvchilarga yong'in, zilzila yoki boshqa favqulodda holatlarda qanday yo'l tutish va zarur hollarda birinchi yordam ko'rsatish qoidalari o'rgatiladi.

XAVFSIZ RIVOJLANTIRUVCHI TA'LIM MUHITINI YARATISH VA TA'MINLASH**Zarur bilimlar**

1. Insoniyatni rivojlantirish, o'qitish va tarbiyalashning **klassik va zamonaviy nazariyalari**
 - Ta'lim jarayonida an'anaviy va innovatsion yondashuvlarni uyg'unlashtirib, o'quvchilarning intellektual va ma'naviy rivojlanishiga ko'mak berish muhimdir.
2. **Bola huquqlari** to'g'risidagi xalqaro konvensiyaning nizomlari
 - Har bir bola ta'lim olish, shaxsiy fikr bildirish va himoya huquqiga ega ekanligi ta'kidlanib, ta'lim jarayoni shu tamoyillarga asoslanishi kerak.
3. Shaxslararo va ijtimoiy **muloqot jarayonlari**
 - O'quvchilar bilan samarali muloqot o'rnatish, ularning fikrlarini hurmat qilish va ijtimoiy muhitda o'zini erkin his qilishlariga ko'maklashish muhimdir.
4. O'quvchining munosabati va xulq-atvorini shakllantirishda **o'qituvchining ahamiyatini anglash**
 - O'qituvchi o'quvchilarga nafaqat bilim beradi, balki ularga o'rnak bo'lib, ijtimoiy mas'uliyat va axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.
5. Ta'lim jarayonini tashkil etish va o'qitish uchun **sog'liqni saqlovchi muhitni** yaratishning **milliy xususiyatlari**
 - O'quvchilarning jismoniy va ruhiy salomatligini saqlashga qaratilgan milliy tamoyillarga asoslangan ta'lim muhiti shakllantirilishi lozim.
6. Ta'lim muassasalarida mehnat **gigiyena** qoidalari va **texnika xavfsizligi** qoidalari
 - O'quvchilar va o'qituvchilar sog'lom va xavfsiz sharoitda ishlashi uchun gigiyena va xavfsizlik qoidalariga rioya etish talab etiladi.

7. Hayot xavfsizligi asoslari

- *O'quvchilarga kundalik hayotda, maktabda va jamoat joylarida xavfsizlik qoidalariga amal qilish bo'yicha tushunchalar berish muhimdir.*

8. Ko'p madaniyatli ta'limning didaktikasi, rivojlanish psixologiyasi va pedagogikasi asoslari, ijtimoiy tarmoqlarda o'zini tutish qonuniyatlari

- *Turli madaniyatlarni hurmat qilish, o'quvchilarning psixologik rivojlanish xususiyatlarini inobatga olish va internet muhitida odobli hamda xavfsiz yurish qoidalarini o'rgatish lozim.*